

Pedaqoji profilli ali və orta ixtisas təhsil müəssisələrini bitirmiş 9,9 min nəfərdən çox gənc mütəxəssisin kənd rayonlarındakı ümumtəhsil müəssisələrinə işə cəlb olunmalarının stimullaşdırılması məqsədilə aylıq əməkhaqqına əlavənin ödənilməsinə **13 milyon manat** yönəldiləcək.

Adambaşına düşən icbari tibbi sığorta haqqının 2020-ci ildən tətbiq olunmuş **90 manatlıq** həddi 2025-ci ildə **124,1 manata** çatdırılacaq.

2025-ci ildən teatr, kino, muzey və simfonik musiqi kollektivləri və müəssisələrinin mənfəəti 90 faiz həcmində vergilərdən azad ediləcək, teatr, kino, muzey ekskursiyaları, habelə simfonik musiqi orkestrlərinə satılan biletlərin qiymətinə tətbiq olunan əlavə dəyər vergisinin 50 faizi isə vətəndaşlara geri qaytarılacaq.

Əhalinin mənzilə olan tələbatının ödənilməsi və güzəştli şərtlərlə mənzil əldə edilməsinə dəstək vermək üçün ipoteka layihələrinin maliyyələşdirilməsi məqsədilə İpoteka və Kredit Zəmanət Fondunun nizamnamə kapitalının artırılması üçün **100 milyon manat** vəsait ayrılacaq.

Sahibkarlığa və özəl investisiyalara əlavə təşviq olaraq 2025-ci ildən başlayaraq dövlət-özəl tərəfdaşlığı çərçivəsində uzunmüddətli investisiya layihələrinə əlavə vergi güzəştlərinin, bəzi xidmət sahələri üzrə mikrosahibkarlara 75 faiz həcmdə vergi güzəştlərinin verilməsi nəzərdə tutulur.

Ölkənin ərzaq təhlükəsizliyinin təminatı üçün dövlət büdcəsindən **528 milyon manat** ayrılacaq. Bu vəsaitin bir hissəsi kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalının təşviqi məqsədilə fermerlərə subsidiya şəklində veriləcək.

İşğaldan azad edilmiş Qarabağ və Şərqi Zəngəzurun dirçəldilməsi və zəruri infrastrukturun qurulması üçün dövlət büdcəsindən **4 milyard manat** məbləğində vəsait nəzərdə tutulub.

20 il və daha çox xidmət etmiş işləyən və ehtiyatda olan hərbi qulluqçuların mənzillə təmin olunması üçün dövlət büdcəsindən **35 milyon manat** ayrılacaq.

2025-Cİ İLİN DÖVLƏT BÜDCƏSİ

GƏLİRLƏR

38 milyard 356 milyon manat

Bu, 2024-cü illə müqayisədə 1 milyard 968 milyon manat və ya 5,4 faiz çoxdur. Dövlət büdcəsinin gəlirləri ÜDM-nin 29.7%-i həcmində olacaq.

XƏRCLƏR

41 milyard 407,6 milyon manat

Bu, 2024-cü illə müqayisədə 1 milyard 665,3 milyon manat və ya 4,2 faiz çoxdur. Dövlət büdcəsinin xərcləri ÜDM-nin 32.1%-i həcmində olacaq.

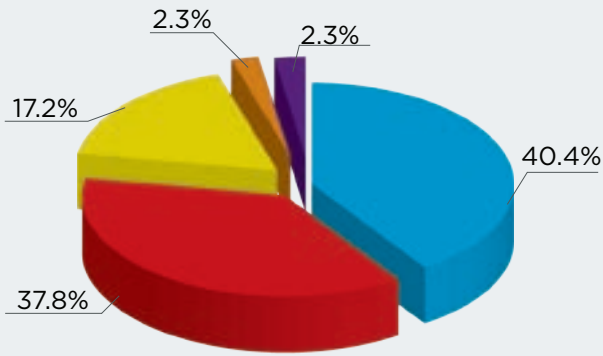
KƏSİR

3 milyard 51,6 milyon manat

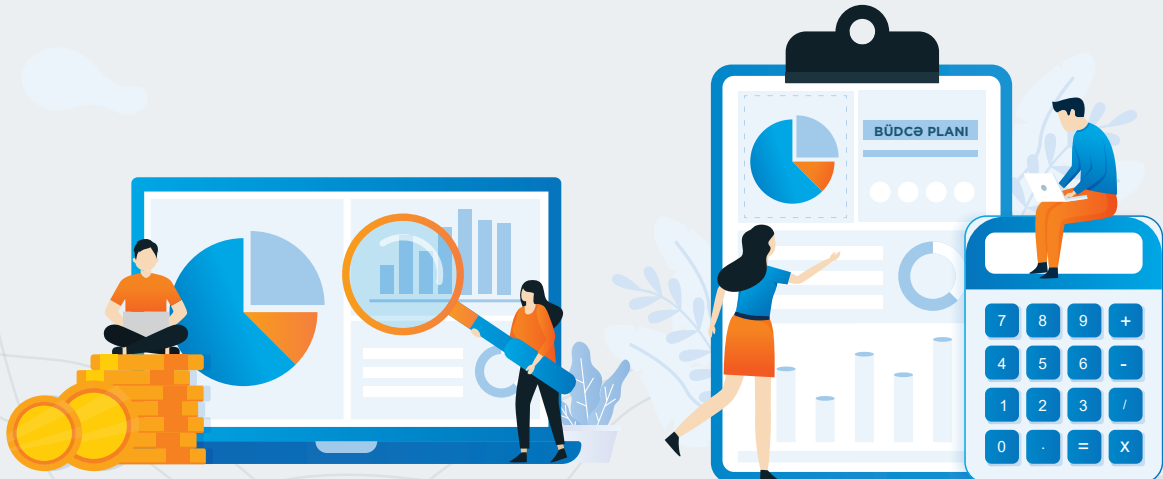
Bu, 2024-cü illə müqayisədə 302,7 milyon manat və ya 9 faiz azdır. Dövlət büdcəsinin kəsiri ÜDM-nin 2,4%-i həcmində olacaq.

Dövlət büdcəsinin gəlirləri

Dövlət büdcəsi gəlirlərinin **15 milyard 500 milyon manatı** Dövlət Vergi Xidmətinin xətti ilə daxilolmaların, **14 milyard 481 milyon manatı** Dövlət Neft Fondundan transfertin, **6 milyard 600 milyon manatı** Dövlət Gömrük Komitəsinin xətti ilə daxilolmaların, **880 milyon manatı** büdcə təşkilatlarının büdcədən kənar daxilolmalarının, **895 milyon manatı** digər gəlirlərin payına düşür.

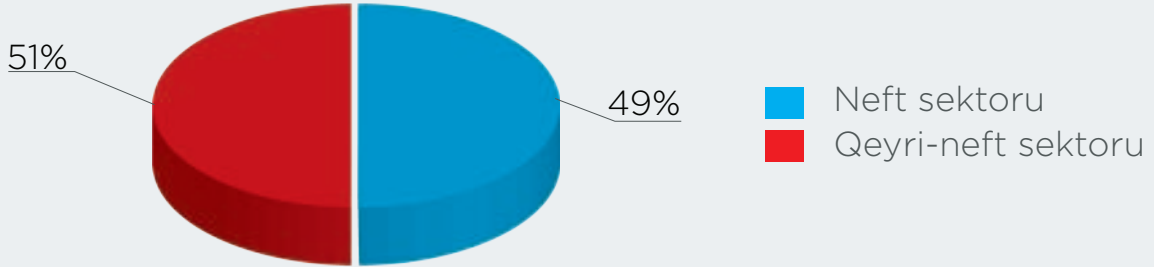

- Dövlət Vergi Xidmətinin xətti ilə daxilolmalar
- Dövlət Neft Fondundan transfert
- Dövlət Gömrük Komitəsinin xətti ilə daxilolmalar
- Büdcə təşkilatlarının büdcədən kənar daxilolmaları
- Sair gəlirlər

BÜDCƏ GƏLİRLƏRİNİN STRUKTURU

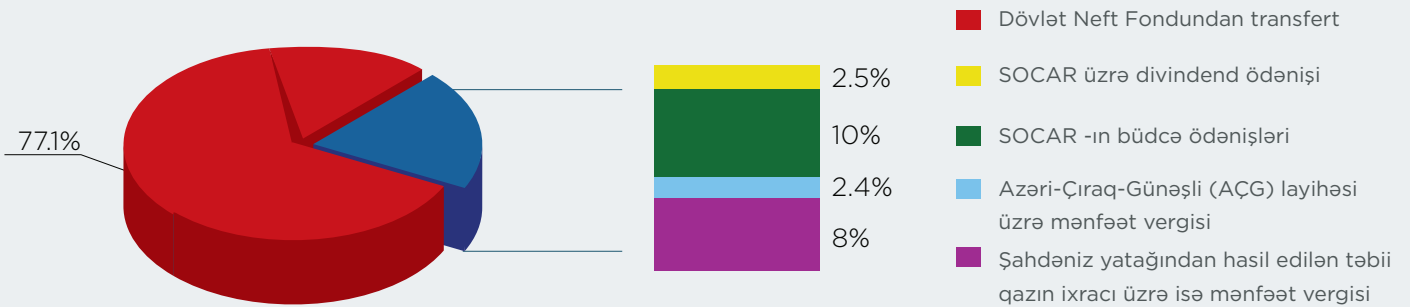
2025-ci il üzrə proqnozlaşdırılan dövlət büdcəsi gəlirlərinin **18 milyard 773 milyon manatı** neft-qaz sektorunun, **19 milyard 583 milyon manatı** qeyri-neft-qaz sektorunun payına düşür.

2024-cü il dövlət büdcəsinin proqnoz göstəricisi ilə müqayisədə neft-qaz sektorunun gəlirləri **1 milyard 4 milyon manat** və ya 5,7 faiz, qeyri-neft-qaz sektorunun gəlirləri isə **964 milyon manat** və ya 5,2 faiz çoxdur.

Neft sektoru üzrə dövlət büdcəsi gəlirlərinin tərkibi

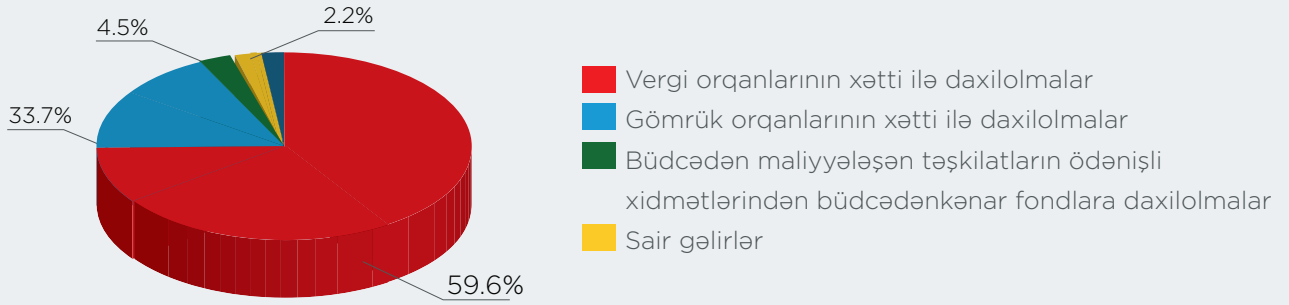
Neft-qaz sektoru üzrə dövlət büdcəsinin gəlirləri Dövlət Neft Fondundan transfert, vergi orqanlarının xətti ilə neft-qaz sektorundan daxilolmalar və SOCAR üzrə dividend ödənişləri hesabına formalaşır. Bu vəsaitin **14 milyard 481 milyon manatı** Dövlət Neft Fondundan transfertin, **3 milyard 830 milyon manatı** vergi orqanlarının xətti ilə neft-qaz sektorundan daxilolmaların, **462 milyon manatı** isə SOCAR üzrə dividend ödənişinin payına düşür.

Vergi orqanlarının xətti ilə neft-qaz sektoru üzrə daxilolmaların **1 milyard 880 milyon manatı** SOCAR-ın büdcə ödənişlərinin, **450 milyon manatı** neft-qaz sahəsində fəaliyyət göstərən Hasilatın Pay Bölgüsü sazişləri çərçivəsində Azəri-Çıraq-Günəşli layihəsi üzrə mənfəət vergisinin, **1 milyard 500 milyon manatı** isə Şahdəniz qaz-kondensat layihəsi üzrə isə mənfəət vergisi payına düşür.

Qeyri-neft-qaz sektoru üzrə gəlirlərin bölgüsü

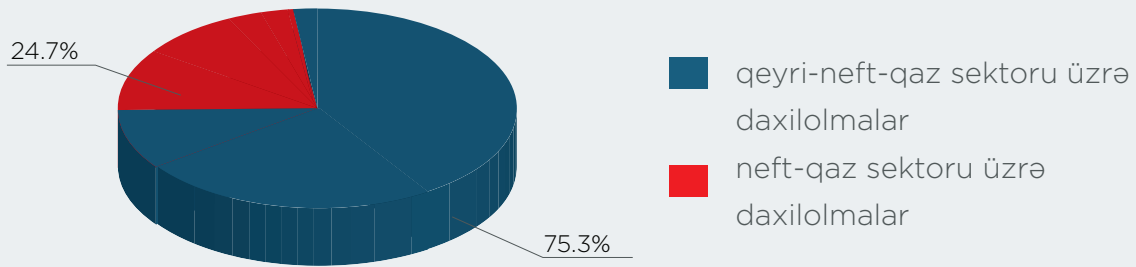
Qeyri-neft-qaz sektoru üzrə dövlət büdcəsi gəlirlərinin **11 milyard 670 milyon manatını** vergi orqanlarının xətti ilə daxilolmalar, **6 milyard 600 milyon manatını** gömrük orqanlarının xətti ilə daxilolmalar, **880 milyon manatını** büdcədən maliyyələşən təşkilatların ödənişli xidmətlərindən büdcədən kənar fondlara daxilolmalar, **433 milyon manatını** sair gəlirlər təşkil edir.

2025-ci ildə vergi və gömrük orqanlarının xətti ilə dövlət büdcəsinin qeyri-neft-qaz gəlirlərinin **87,5 faizini və ya 15 milyard 983 milyon manatını** vergi gəlirləri, 12,5 faizini və ya **2 milyard 287 milyon manatını** qeyri-vergi gəlirləri təşkil edir.

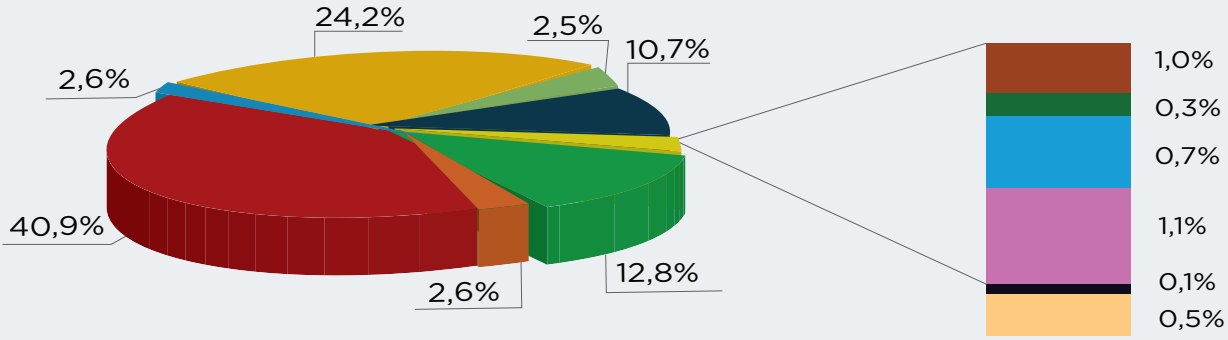
Vergi orqanlarının xətti ilə daxilolmalar

Dövlət Vergi Xidmətinin xətti ilə 2025-ci il üzrə dövlət büdcəsinə proqnozlaşdırılan daxilolmaların 75,3 faizi və ya **11 milyard 670 milyon manatı** qeyri-neft-qaz sektorunun, 24,7 faizi və ya **3 milyard 830 milyon manatı** neft-qaz sektorunun payına düşür.

Dövlət Vergi Xidmətinin xətti ilə 2025-ci il üzrə qeyri-neft-qaz sektoru üzrə gəlirlərin qeyri-neft ÜDM-də nisbəti 12,7 faiz proqnozlaşdırılıb.

Dövlət Vergi Xidmətinin xətti ilə ayrı-ayrı gəlir növləri üzrə daxilolmalar aşağıdakı kimi proqnozlaşdırılır:

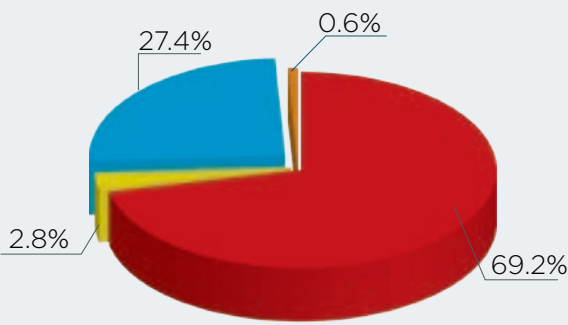
- Fiziki şəxslərin gəlir vergisi üzrə daxilolmalar – **1 milyard 989 milyon manat**;
- Hüquqi şəxslərin mənfəət vergisi üzrə daxilolmalar – **6 milyard 344 milyon manat**;
- Əlavə dəyər vergisi (ƏDV) üzrə daxilolmalar – **3 milyard 758,2 milyon manat**;
- Sadələşdirilmiş vergi üzrə daxilolmalar – **405 milyon manat**;
- Aksizlər üzrə daxilolmalar – **1 milyard 655,7 milyon manat**;
- Hüquqi şəxslərin əmlak vergisi üzrə daxilolmalar – **392,6 milyon manat**;
- Mədən vergisi üzrə daxilolmalar – **160 milyon manat**;
- Hüquqi şəxslərin torpaq vergisi üzrə daxilolmalar – **46,7 milyon manat**;
- Dövlət rüsumu üzrə daxilolmalar – **390 milyon manat**;
- Yol vergisi üzrə daxilolmalar – **105,8 milyon manat**;
- Ölkədə istehsal edilən və qiymətləri tənzimlənən məhsulların kontrakt (satış) qiyməti ilə (ixrac xərcləri çıxılmaqla) respublika daxili müəssisə topdansatış qiyməti arasındakı fərqdən büdcəyə yığımlar – **166 milyon manat**;
- Dövlət mülkiyyətində olan torpaqların icarəyə verilməsindən daxilolmalar – **12 milyon manat**;
- Digər daxilolmalar – **75 milyon manat**.

Dövlət Gömrük orqanlarının xətti ilə daxilolmalar

Dövlət Gömrük Komitəsi üzrə daxilolmalar **6 milyard 600 milyon manat** məbləğində nəzərdə tutulur ki, bu da 2024-cü ilin proqnozu ilə müqayisədə **165 milyon manat** və ya 2,6 faiz çoxdur. Komitənin xətti ilə 2025-ci il üzrə daxilolmaların idxalda xüsusi çəkisi 21,2 faiz proqnozlaşdırılır.

2025-ci ildə Dövlət Gömrük Komitəsinin xətti ilə ayrı-ayrı gəlir növləri üzrə daxilolmalar aşağıdakı kimi proqnozlaşdırılır:

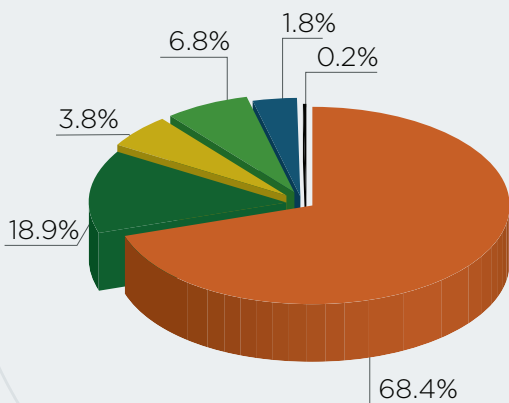
- İdxal olunan mallara əlavə dəyər vergisi üzrə daxilolmalar - **4 milyard 568 milyon manat**;
- İdxal olunan mallara aksizlər üzrə daxilolmalar - **185 milyon manat**;
- Gömrük rüsumları üzrə daxilolmalar - **1 milyard 810 milyon manat**;
- Yol vergisi üzrə daxilolmalar - **37 milyon manat**.

Büdcə təşkilatlarının ödənişli xidmətləri

Büdcə təşkilatlarının ödənişli xidmətlərindən dövlət büdcəsinə **880 milyon manat** vəsaitin daxil olacağı nəzərdə tutulur ki, bu da 2024-cü ilin proqnozu ilə müqayisədə **49 milyon manat** və ya 5,9 faiz çoxdur.

Sair gəlirlər

2025-ci ilin dövlət büdcəsinin sair gəlirləri aşağıdakı mənbələr üzrə formalaşacaq:

- Dövlət mülkiyyətində olan əmlakın icarəyə verilməsindən icarə haqqı - **34 milyon manat**;
- Səhmlərində dövlətin payı olan müəssisələrdən alınan dividendlər üzrə daxilolmalar - **612,2 milyon manat**;
- Xarici dövlətlərə verilmiş kreditlər üzrə daxilolmalar - **2 milyon manat**;
- Məqsədli büdcə fondları üzrə daxilolmalar - **61,2 milyon manat**;
- Yığımlar və inzibati xətalara görə tətbiq edilmiş cərimələrdən dövlət büdcəsinə çatan hissə üzrə daxilolmalar - **169,5 milyon manat**;
- Digər daxilolmalar - **16,1 milyon manat**.

DÖVLƏT BÜDCƏSİNİN XƏRCLƏRİ

2025-ci il üzrə dövlət büdcəsinin xərcləri **41 milyard 407,6 milyon manat** proqnozlaşdırılır ki, bu da 2024-cü ilin təsdiq olunmuş dövlət büdcəsi xərcləri ilə müqayisədə **1 milyard 665,3 milyon manat** və yaxud 4,2 faiz çoxdur. Dövlət büdcəsi xərclərinin ÜDM-də xüsusi çəkisi 32,1 faiz olacaq.

Dövlət büdcəsinin xərcləri aşağıdakı 3 istiqamətdə qruplaşdırılıb:

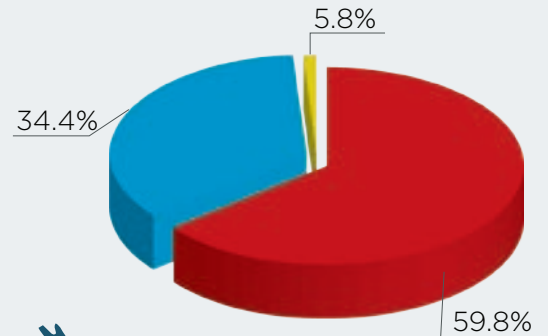
1. Cari xərclər - 24 milyard 753,9 milyon manat;

Cari xərclər hər il təkrarlanan xərclərdir. Məsələn: əmək haqqı xərcləri və əmək haqqının ödənilməsi ilə bağlı hesablanan ayırmalar, pensiya və başqa sosial müavinətlər və ödənişlər, təşkilatın fəaliyyətinin təmin edilməsi üçün kommunal xidmət xərclərinin ödənilməsi, malların satın alınması və digər xərclər.

2. Əsaslı xərclər - 14 milyard 254,1 milyon manat;

Əsaslı xərclər xüsusi müdafiə təyinatlı layihələr və tədbirlər, işğaldan azad olunmuş ərazilərin yenidənqurulması və bərpası, dövlət əsaslı vəsait qoyuluşu (investisiya) və digər tikinti, bərpa, yenidənqurma, əsaslı təmir və müxtəlif əsaslı alışıların həyata keçirilməsi ilə bağlı xərcləri əhatə edir.

3. Dövlət borcuna xidmətlə bağlı xərclər - 2 milyard 399,6 milyon manat.

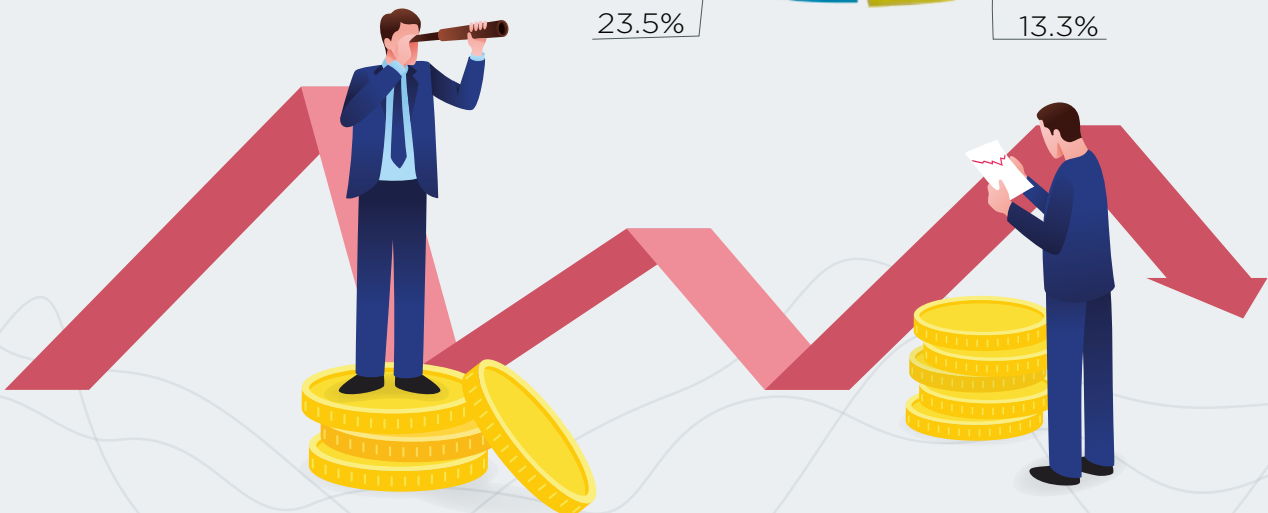
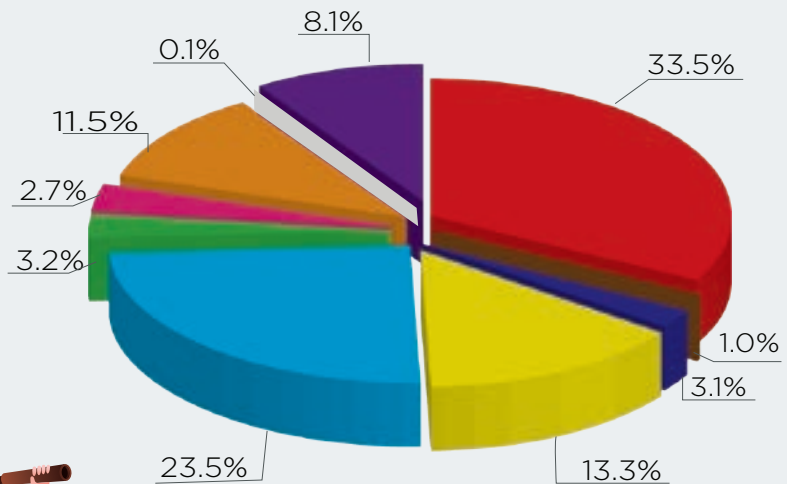

BÜDCƏ XƏRCLƏRİNİN İQTİSADI TƏSNİFAT ÜZRƏ BÖLGÜSÜ

2025-ci il dövlət büdcəsinin xərcləri iqtisadi təsnifat üzrə aşağıdakı istiqamətləri əhatə edir:

- Əməyin ödənişi xərcləri – **9 milyard 722,9 milyon manat**;
- Malların (işlərin və xidmətlərin) satın alınması – **5 milyard 509,4 milyon manat**;
- Faizlər üzrə ödənişlər – **1 milyard 300 milyon manat**;
- Subsidiyaların ödənilməsi – **1 milyard 337,3 milyon manat**;
- Qrantlar və digər ödənişlər – **4 milyard 770,1 milyon manat**;
- Sosial ödənişlər – **3 milyard 364,6 milyon manat**;
- Qeyri-maliyyə aktivlərinin alınması – **13 milyard 951 milyon manat**;
- Maliyyə aktivləri üzrə əməliyyatlar – **303,1 milyon manat**;
- Öhdəliklər üzrə əməliyyatlar – **1098,2 milyon manat**;
- Dövlət icbari şəxsi sığorta xərcləri – **51 milyon manat**.

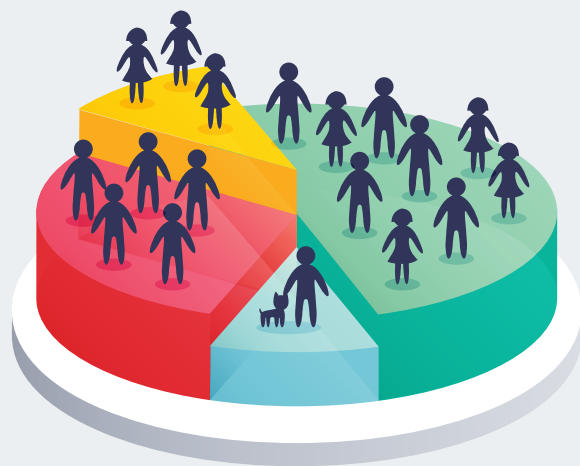
Sosialyönlü xərclər

2025-ci il üçün dövlət büdcəsinin sosialyönlü xərcləri **16 milyard 932,1 milyon manat** məbləğində proqnozlaşdırılıb. Bu, 2024-cü illə müqayisədə **1 milyard 392,4 milyon manat** və ya 9 faiz çoxdur .

Sosialyönlü xərclərin dövlət büdcəsi xərclərində payı 40.9% olacaq.

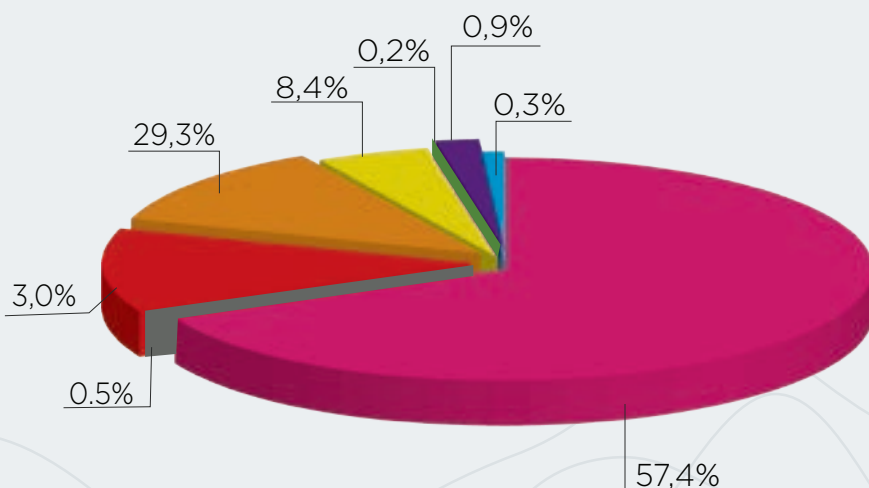

Sosialyönlü xərclərə əməyin ödənişi, pensiya və müavinətlər, dərman, sarğı ləvazimatları və materiallarının, ərzaq məhsullarının alınması daxildir. Bu xərclərə həmçinin icbari tibbi sığorta üzrə xərclər, kommunal xərclər, 20 il və daha çox xidmət etmiş işləyən və ehtiyatda olan hərbi qulluqçuların mənzillə təmin olunması və onlara pul kompensasiyasının verilməsi ilə bağlı xərclər də daxildir.

Dövlət büdcəsi xərclərində sosialyönlü xərclərin məbləği və xüsusi çəkisi

- Əməyin ödənişi fondu - **9 milyard 722,9 milyon manat**;
- Ərzaq məhsullarının alınması - **504,9 milyon manat**;
- Təqaüdlər və sosial müavinətlər - **4 milyard 964,6 milyon manat**;
- Dərman, sarğı ləvazimatları və materialların alınması - **151 milyon manat**;
- İcbari tibbi sığorta üzrə xərclər - **1 milyard 416,4 milyon manat**;
- Digər sosial xərclər - **35 milyon manat**;
- Sosial dəstək tədbirləri - **86.3 milyon manat**;
- Dövlət icbari şəxsi sığorta xərcləri - **51 milyon manat**.

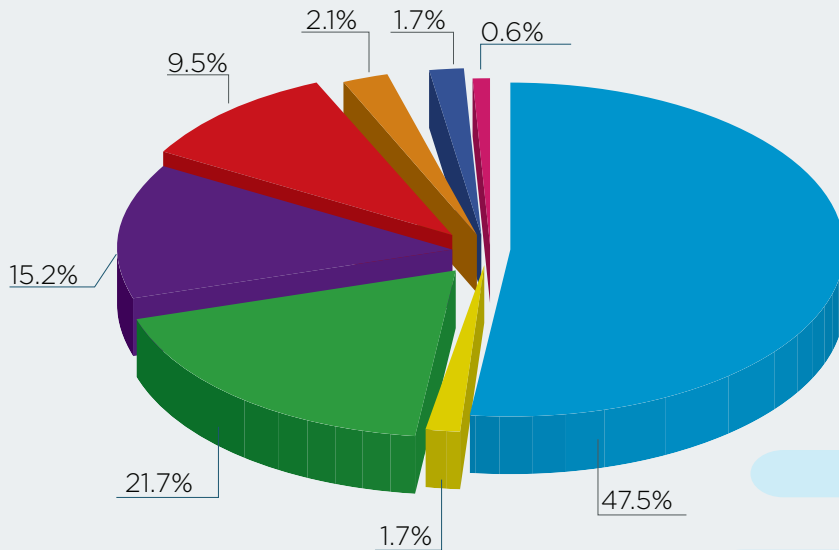

TƏHSİL XƏRCLƏRİ

Təhsil sektoruna dövlət büdcəsindən **4 milyard 937,3 milyon manat** vəsait ayrılıb. Bu, 2024-cü illə müqayisədə **386,9 milyon manat** və ya 8,5 faiz çoxdur. Təhsil xərclərinin ÜDM-də payı 3,8 faiz, dövlət büdcəsi xərclərinin tərkibində payı isə 11,9 faiz təşkil edəcək.

Bu sahə üzrə xərclərin bölgüsü aşağıdakı kimidir:

- Ümumi təhsil xərcləri - **2 milyard 347,5 milyon manat;**
- Ali təhsil və dövlət sifarişi ilə ali təhsilin maliyyələşdirilməsi - **750,7 milyon manat;**
- Məktəbəqədər təhsil xərcləri - **467,4 milyon manat;**
- Orta ixtisas təhsili xərcləri - **104,9 milyon manat;**
- Peşə təhsili xərcləri - **82,2 milyon manat;**
- Əlavə təhsil və tətbiqi tədqiqatlar - **28,3 milyon manat;**
- Təhsil sahəsində digər müəssisə və tədbirlərlə bağlı xərclər - **1 milyard 70,6 milyon manat;**
- Məktəbdənkənar təhsil müəssisələrinin xərcləri- **85,7 milyon manat.**

Təhsil xərclərinin tərkibində tədbir və proqramların maliyyələşməsi

Azərbaycan Respublikasında təhsil sisteminin daha da təkmilləşdirilməsini, inkişafını, müasir səviyyədə qurulmasını və iqtisadi inkişafın mühüm amilinə çevrilməsini, habelə biliklərə əsaslanan iqtisadiyyata keçidin yeni təhsil modelinə tələbatını təmin etmək məqsədilə **“Azərbaycan Respublikasında təhsilin inkişafı üzrə Dövlət Strategiyası”**nda və **“Azərbaycan Respublikasının 2022–2026-cı illərdə sosial-iqtisadi inkişaf Strategiyası”**nda nəzərdə tutulmuş islahatların və tədbirlərin həyata keçirilməsinin davam etdirilməsi məqsədilə 2025-ci ilin dövlət büdcəsində müvafiq məbləğdə vəsait proqnozlaşdırılıb.

“Azərbaycan Respublikasının 2022–2026-cı illərdə sosial-iqtisadi inkişaf Strategiyası”nın Tədbirlər Planında təhsil sahəsi üzrə aşağıdakı istiqamətlər müəyyən edilib:

- ✓ erkən yaş dövründə səmərəli təhsil modelinə əsaslanan məktəbəqədər təhsilin əhatə dairəsinin artırılması;
- ✓ ümumi təhsilin keyfiyyətinin yüksəldilməsi;
- ✓ əmək bazarının tələblərinə cavab verən peşə təhsilinin təşkili və təlim-tədris prosesinin qurulması;
- ✓ ali təhsildə əlçatanlığın və keyfiyyətin artırılması, beynəlxalq rəqabətliliyin təmin edilməsi;
- ✓ elmi tədqiqatların və innovasiyaların inkişafının, elm və təhsilin inteqrasiyasının təmin edilməsi;
- ✓ səriştələrin davamlı inkişafına əsaslanan “ömürboyu təhsil” sisteminin gücləndirilməsi;
- ✓ erkən yaşlardan rəqəmsal səriştələrin artırılması, informasiya və kommunikasiya texnologiyalarının təhsildə tətbiqi və distant təhsil imkanlarının genişləndirilməsi;
- ✓ dövlət qulluğunda və iqtisadi idarəetmədə effektivliyin artırılması;
- ✓ innovasiya ekosisteminin inkişafı.

Əhalinin aztəminatlı təbəqəsinin ali təhsilə əlçatanlığını daha da artırmaq və ali təhsilin əhatə dairəsini genişləndirmək məqsədilə təhsil tələbə kreditinin verilməsi üçün növbəti ilin dövlət büdcəsində **8 milyon manat** vəsait nəzərdə tutulub. 2020-2024-cü illərdə ayrılmış vəsaitlər də nəzərə alındıqda, ümumilikdə Təhsil Tələbə Kredit Fondunun resurs zərfi **126 milyon manat** təşkil edəcək.

Müvafiq tədris illərində 5 yaşlı 88 min nəfər uşağın məktəbəhazırlıq təhsili ilə əhatə olunması məqsədilə dövlət ümumtəhsil məktəblərində məktəbəhazırlıq qruplarının fəaliyyəti ilə bağlı xərclərə **3 milyon manat** ayrılacaq.

Azərbaycan Respublikasının ümumtəhsil məktəblərində oxuyan şagirdlərin 2025/2026-cı tədris ilində 300-dən çox adda təqribən 7,7 milyon nüsxə pulsuz dərsliklərlə təmin olunması və metodiki vəsaitlərin alınmasına **21,5 milyon manat** xərclənəcək.

Xüsusi təhsilə cəlb olunan 12985 nəfərin valideynlərinə və ya digər qanuni nümayəndələrinə uşaqlarını xüsusi təhsil müəssisələrinə, sağlamlıq və reabilitasiya mərkəzlərinə və tibb müəssisələrinə aparıb-gətirmək üçün aylıq müavinətin ödənilməsinə **8 milyon manat** veriləcək.

Qeyd:

Güzeştli kateqoriyaya aid edilmiş şəxslər:

- Keçmiş məcburi köçkün, valideynini itirmiş və valideyn himayəsindən məhrum olmuş tələbələr;
- Azərbaycan Respublikasının suverenliyi, ərazi bütövlüyü uğrunda həlak olmuş, əlil olmuş şəxslərin övladları olan tələbələr;
- Azərbaycan Respublikasının ərazi bütövlüyü uğrunda döyüş əməliyyatlarında iştirak etdiyinə görə "Müharibə veteranı" adı almış şəxslər;
- Şəhid ailəsinin üzvi olan tələbələr;
- 20 yaşına çatmamış və orqanizmin funksiyalarının 81-100 faiz pozulmasına görə əlilliyi müəyyən edilmiş valideyni olan, aylıq gəliri yaşayış minimumundan aşağı olan şəxslər;

- Köçürülmə günü ana bətnində olan uşaqlar da daxil olmaqla, uzaqlaşdırma və köçürmə zonalarından köçürülmüş uşaqların və ya 18 yaşınadək yeniyetmələrin, habelə 1986-cı il aprelin 26-dan sonra doğulmuş və Çernobil AES-dən qəzanın nəticələrinin ləğv edilməsinin iştirakçısı olmuş, yaxud Çernobil qəzası nəticəsində zərər çəkmiş və birbaşa radioaktiv şüalanmaya məruz qalma ehtimalı olmuş valideynlərin birindən olan uşaqlar;
- Əlilliyi olan şəxslər;
- Orqanizmin funksiyalarının 61-100 faiz pozulmasına görə, habelə 18 yaşındak əlilliyi müəyyən edilmiş şəxslər.

Pedaqoji profilli ali və orta ixtisas təhsil müəssisələrini bitirmiş 9,9 min nəfərdən çox gənc mütəxəssisin kənd rayonlarındakı ümumtəhsil müəssisələrinə işə cəlb olunmalarının stimullaşdırılması məqsədilə onların yol xərci, əmlakın daşınması üçün nəqliyyat xərci və ilkin yaşayış şəraitinin yaradılması məqsədilə birdəfəlik xərcin, kommunal xidmətləri və yaşayış yerinin kirayə haqqı üzrə verilən kompensasiyanın və aylıq əməkhaqqına əlavənin ödənilməsi üçün **12,6 milyon manat** nəzərdə tutulub.

Azərbaycan Respublikasında təhsil sisteminin informasiyalaşdırılması ilə bağlı xərclər üçün **38,3 milyon manat** vəsait proqnozlaşdırılıb.

Bəzi ali təhsil müəssisələri xərclərinin müəyyən hissəsinin qarşılınması üçün 2025-ci ilin dövlət büdcəsində **95,1 milyon manat** məbləğində vəsait nəzərdə tutulub.

Dövlət İmtahan Mərkəzi tərəfindən ümumi təhsil pilləsində təhsilalanların yekun qiymətləndirilməsinin aparılması, orta ixtisas təhsil müəssisələrinə və ali təhsilin bakalavriat səviyyəsinə tələbə qəbulu ilə bağlı imtahanların keçirilməsinə **19,3 milyon manat** ayrılacaq.

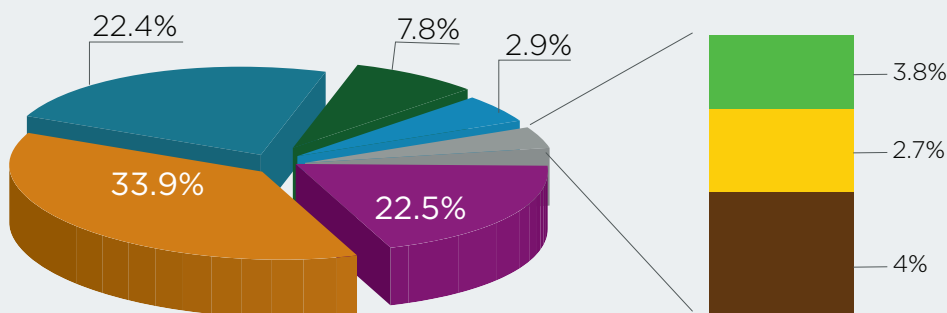
ELM XƏRCLƏRİ

2025-ci il dövlət büdcəsində elmin maliyyələşdirilməsi üçün **239,2 milyon manat** vəsait proqnozlaşdırılıb ki, bu da 2024-cü illə müqayisədə **3,1 milyon manat** və ya 1,3 faiz çoxdur.

Elm xərcləri üçün ayrılmış vəsaitin **185,7 milyon manatı** fundamental elm xərclərinin, **53,5 milyon manatı** ümumdövlət xidmətləri üzrə tətbiqi tədqiqatlar ilə bağlı xərclərin payına düşəcək.

Elm xərclərinin xərc istiqamətləri aşağıdakı kimidir:

- Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası - **53,5 milyon manat**;
- Elm və Təhsil Nazirliyi - **81,1 milyon manat**;
- Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi - **18,6 milyon manat**;
- Müdafiə Sənayesi Nazirliyi - **7 milyon manat**;
- Ədliyyə Nazirliyi - **9,2 milyon manat**;
- Mədəniyyət Nazirliyi - **6,5 milyon manat**;
- Milli Arxiv İdarəsi - **9,5 milyon manat**;
- Elm sahəsində digər müəssisə və tədbirlər - **53,8 milyon manat**.

2025-ci ilin dövlət büdcəsində “Azərbaycan Respublikasında arxiv işinin inkişafına dair 2020-2025-ci illər üçün Dövlət Proqramı”nın növbəti ildə maliyyə təminatı üçün **2,5 milyon manat** vəsait proqnozlaşdırılıb.

2025-ci ildə “Azərbaycan Milli Ensiklopediyası” Elmi Mərkəzi üçün **3 milyon manat** vəsait proqnozlaşdırılıb. Bu vəsait hesabına da Mərkəzin saxlanması və Mərkəz tərəfindən Azərbaycan Milli Ensiklopediyasının növbəti cildlərinin nəşri ilə bağlı işlərin həyata keçirilməsi nəzərdə tutulub.

Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin elmi tədqiqat və tədris müəssisələrinin təcrübə təsərrüfatlarında orijinal, superelit və elit toxumlarının istehsalı ilə bağlı 2025-ci ilin dövlət büdcəsi layihəsində **1,7 milyon manat** vəsait proqnozlaşdırılıb.

Elmin inkişafı, o cümlədən elmi tədqiqat proqramları və layihələrinin ünvanlı olaraq grant şəklində maliyyələşdirilməsinin xüsusi əhəmiyyətini nəzərə alaraq, bu istiqamətdə dövlət sifarişinin həyata keçirilməsi məqsədilə növbəti ilin dövlət büdcəsində “Azərbaycan Elm Fondu” publik hüquqi şəxs üçün **3,1 milyon manat** vəsait proqnozlaşdırılıb. Bütövlükdə “Azərbaycan Elm Fondu” publik hüquqi şəxsin resurs zərfi **15,8 milyon manata** çatacaq.

2025-ci ilin dövlət büdcəsində elm xərcləri köməkçi bölməsindən maliyyələşən təşkilatların büdcədənənar xərcləri **4,1 milyon manat** təşkil edəcək.

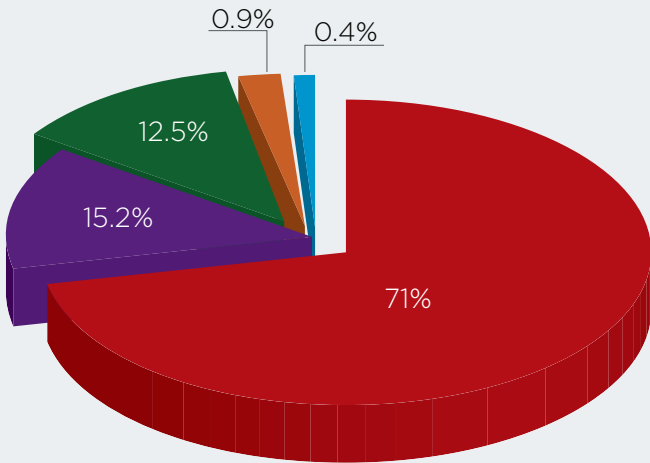

SƏHIYYƏ XƏRCLƏRİ

2025-ci ilin dövlət büdcəsində səhiyyə xərcləri üçün **1 milyard 993,6 milyon manat** vəsait nəzərdə tutulub ki, bu da 2024-cü illə müqayisədə **127,2 milyon manat** və ya 6,8 faiz çoxdur. Səhiyyə xərclərinin dövlət büdcəsi xərclərinin tərkibində xüsusi çəkisi 4,8 faiz olacaq.

Səhiyyə xərclərinin bölgüsü aşağıdakı kimidir:

- Əhalinin dövlət vəsaiti hesabına icbari tibbi sığortalanması üzrə xərclər - **1 milyard 416,4 milyon manat**;
- Poliklinika və ambulatoriyaların saxlanması xərcləri - **18,1 milyon manat**;
- Xəstəxanaların saxlanması xərcləri - **249,3 milyon manat**;
- Səhiyyə sahəsində tətbiqi tədqiqatlar xərcləri - **8 milyon manat**;
- Səhiyyə sahəsində digər xidmətlər - **301,8 milyon manat**.

Səhiyyə xərcləri üçün ayrılmış vəsait əhalinin dövlət vəsaiti hesabına icbari tibbi sığortalanması və müvafiq dövlət proqram və tədbirləri üzrə xərclərə yönəldiləcəkdir. 2025-ci ilin dövlət büdcəsində İcbari Tibbi Sığorta üzrə Dövlət Agentliyinə ayrılması nəzərdə tutulmuş **1 milyard 416,4 milyon manat** vəsaitin **1 milyard 266,6 milyon manatı** dövlətin əhalinin icbari tibbi sığortalanması payına düşən öhdəliyidir. Bu xərc əhalinin sayının ehtimal olunan artımı və ölkə üzrə istehlak qiymətləri indeksinin illik səviyyəsinə uyğun indeksləşdirilən sığorta haqlarına uyğun olaraq artırılıb. Bütövlükdə 2020-ci ildən tətbiq olunmuş adambaşına düşən icbari tibbi sığorta haqqı 2025-ci ildə **90 manatdan 124,1 manata** çatdırılacaq.

2025-ci ildə Səhiyyə Nazirliyinə ümumilikdə **321,6 milyon manat** vəsait ayrılacaq. Bu vəsaitdən ümumi təyinatlı və xüsusişdirilmiş xəstəxanaların, tibb mərkəzlərinin saxlanması, habelə ümumi təyinatlı tibbi xidmətin göstərilməsinə **82,5 milyon manat**, bərpa-müalicə sanatoriyalarının fəaliyyətinin təmin edilməsinə **10,2 milyon manat**, səhiyyə sahəsində tədqiqat fəaliyyəti üzrə işləri həyata keçirən təşkilatların saxlanılmasına **5,7 milyon manat**, digər xərclərə (məhkəmə-tibbi, tibbi kriminalistik, tibbi bioloji, məhkəmə-kimyəvi ekspertizalarını, qanköçürmə və s.) **170,7 milyon manat** yönəldiləcək. Sanitar-epidemioloji vəziyyətə nəzarətin təmin edilməsi, infeksiyaya yoluxmuş və onlarla təmasda olan şəxslərin monitorinqinin aparılması məqsədilə sanitar-epidemioloji tədbirlər üçün Nazirliyə **52,5 milyon manat** vəsait ayrılması proqnozlaşdırılıb.

Azərbaycan Respublikasının Xüsusi Tibb Xidməti üçün qanunvericiliklə müəyyən edilən şəxslərin tibbi təminatı üçün **18,9 milyon manat** vəsait nəzərdə tutulub.

Onkoloji xəstəliyə tutulmuş şəxslərin müalicə və reabilitasiyasının həyata keçirilməsi, dərman preparatlarına olan tələbatın ödənilməsi və bu sahənin maddi-texniki bazasının gücləndirilməsi məqsədilə **60,4 milyon manat** vəsait ayrılacaq. Bu vəsaitin **58,9 milyon manatı** Milli Onkologiya Mərkəzinin, **1,5 milyon manatı** Azərbaycan Tibb Universitetinin Onkoloji Klinikasının payına düşəcək.

Azərbaycan Respublikasında ixtisaslaşdırılmış oftalmoloji xidmətlə təmin edilməsi, göz patologiyası ilə mübarizədə elmi-metodik cəhətdən əsaslandırılmış tədbirlərin işlənilməsi, tətbiqi və gücləndirilməsi, respublikada ixtisaslaşdırılmış oftalmoloji yardımın təşkili məqsədilə Akademik Zərifə Əliyeva adına Milli Oftalmologiya Mərkəzinə **9,3 milyon manat** məbləğində vəsait ayrılacaq.

Gənclər və İdman Nazirliyinin tabeliyində olan Bakı, Gəncə, Lənkəran, Sumqayıt, Şəki və Şirvan şəhərlərinin tibbi bədən tərbiyəsi dispanserlərinin saxlanması üçün **1,2 milyon manat** vəsait proqnozlaşdırılır.

Səhiyyə Nazirliyi tərəfindən bəzi layihələr, o cümlədən Nazirliyin müvafiq səhiyyə müəssisələrində çalışan işçilərin əməkhaqlarının tənzimlənməsi üçün 2025-ci ilin səhiyyə xərclərində **43 milyon manat** vəsait ayrılacaq.

2025-ci ildə qeyd olunan müəyyən səhiyyə tədbirləri üzrə nəzərdə tutulmuş **303,4 milyon manat** vəsaitin bölgüsü 37-ci səhifədəki kimidir:

DÖVLƏT PROGRAMLARI VƏ TƏDDBİRLƏRİ ÜZRƏ MALİYYƏLƏŞƏN XƏSTƏLİKLƏR

1	ŞƏKƏRLİ DİABET XƏSTƏLİYİ ÜZRƏ TƏDDBİRLƏR	65,9 (MİLYON MANAT)
2	ONKOLOJİ XƏSTƏLİKLƏR ÜZRƏ MÜBARİZƏ TƏDDBİRLƏRİ	57,5 (MİLYON MANAT)
3	XRONİKİ BÖYRƏK ÇATIŞMAZLIĞI ÜZRƏ MÜBARİZƏ TƏDDBİRLƏR	46,0 (MİLYON MANAT)
4	YOLUXUCU XƏSTƏLİKLƏRİN İMMUNOPROFİLAKTİKASINA DAİR TƏDDBİRLƏR PROGRAMI	28,8 (MİLYON MANAT)
5	HEMOFİLİYA XƏSTƏLİYİ ÜZRƏ MÜBARİZƏ TƏDDBİRLƏRİ	16,3 (MİLYON MANAT)
6	İNSAN İMMUNÇATIŞMAZLIĞI VİRUSU / QAZANILMIŞ İMMUNÇATIŞMAZLIĞI SİNDROMU (İİV/QİÇS) İLƏ MÜBARİZƏ TƏDDBİRLƏRİ	6,4 (MİLYON MANAT)
7	ANA VƏ UŞAQLARIN SAĞLAMLIĞININ YAXŞILAŞDIRILMASI TƏDDBİRLƏRİ	5,0 (MİLYON MANAT)
8	İXTİYOZ VƏ KƏPƏNƏK XƏSTƏLİYİNƏ QARŞI MÜBARİZƏ TƏDDBİRLƏRİ	6,0 (MİLYON MANAT)
9	DAĞINIQ SKLEROZ XƏSTƏLİYİNİN MÜALİCƏSİ, PROFİLAKTİKASI VƏ ONUNLA MÜBARİZƏ TƏDDBİRLƏRİ	7,5 (MİLYON MANAT)
10	VƏRƏMLƏ MÜBARİZƏ TƏDDBİRLƏRİ	2,4 (MİLYON MANAT)
11	UŞAQLARDA KİSTOZ FİBROZ GENETİK XƏSTƏLİYİ İLƏ MÜBARİZƏ TƏDDBİRLƏRİ	0,6 (MİLYON MANAT)
12	QANIN BƏDXASSƏLİ VƏ İRSİ XƏSTƏLİKLƏRİ İLƏ MÜBARİZƏ VƏ TƏŞKİLİ TƏDDBİRLƏRİ İLƏ BAĞLI XƏRCLƏR	50,9 (MİLYON MANAT)
13	QANIN, QAN KOMPONENTLƏRİNİN DONORLUĞUNUN İNKİŞAFI, QAN XİDMƏTİNİN TƏŞKİLİ	10,1 (MİLYON MANAT)

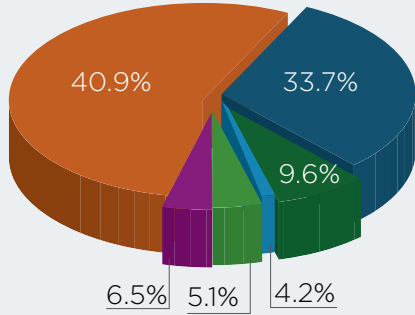
CƏMİ XƏRC:

303,4
(MİLYON MANAT)

SOSIAL MÜDAFİƏ VƏ SOSIAL TƏMİNAT XƏRCLƏRİ

2025-ci ilin dövlət büdcəsində sosial müdafiə və sosial təminat xərcləri üçün **4 milyard 751,7 milyon manat** vəsait proqnozlaşdırılıb ki, bu da 2024-cü illə müqayisədə **360,3 milyon manat** və ya 8,2 faiz çoxdur. Sosial müdafiə və sosial təminat xərclərinin dövlət büdcəsi xərclərinin tərkibində xüsusi çəkisi 11,5 faiz, ÜDM-də xüsusi çəkisi isə 3,7 faiz təşkil edəcək.

- Dövlət Sosial Müdafiə Fonduna ayrılmalar
- Əhalinin həssas təbəqələrinə verilən sosial müavinətlərin və təqaüdlərin maliyyələşdirilməsi
- Ünvanlı dövlət sosial yardımlarının verilməsi
- İşsiz şəxslərin məşğulluq imkanlarının artırılması məqsədilə haqqı ödənilən ictimai işlə bağlı xərclər
- Məcburi köçkünlərin sosial müdafiəsinin təmin edilməsi
- Digər xərclər

Əhalinin gəlir əldə etmək imkanlarının və rifahının yaxşılaşması, yoxsulluq səviyyəsinin azaldılması, aztəminatlı ailələrin, xüsusilə də sosial cəhətdən həssas təbəqələrin sosial müdafiəsinin gücləndirilməsi və digər sosial tədbirlərin maliyyə təminatı üçün 2025-ci ilin dövlət büdcəsində **2 milyard 600,2 milyon manat** vəsait nəzərdə tutulub.

2025-ci il üçün nəzərdə tutulmuş sosial müdafiə və sosial təminat xərclərindən əhalinin həssas təbəqələrinə yaşa, əlilliyə, ailə başçısının itirilməsinə və digər sosial müavinətlərin, müharibə əlillərinə, ümumi səbəbdən əlilliyi olan şəxslərə, müharibə veteranlarına, şəhid ailələrinə ödənilən Azərbaycan Respublikası Prezidentinin təqaüdlərinin maliyyələşdirilməsi üçün **1 milyard 942,9 milyon manat**, ünvanlı dövlət sosial yardımlarının verilməsi üçün **457,3 milyon manat**, "Azərbaycan Respublikası Məşğulluq Strategiyasının həyata keçirilməsinə dair 2020-2025-ci illər üçün Tədbirlər Planı"nın icrası olaraq işsiz şəxslərin məşğulluq imkanlarının artırılması məqsədilə haqqı ödənilən ictimai işlərlə bağlı xərclər üçün **200 milyon manat** vəsait proqnozlaşdırılıb.

Keçmiş məcburi köçkünlərin sosial müdafiəsinin təmin edilməsi məqsədilə 2025-ci ilin dövlət büdcəsində **311,2 milyon manat** vəsait proqnozlaşdırılıb ki, bundan keçmiş məcburi köçkün statusu olan və onlara bərabər tutulan şəxslərə (412600 nəfərə) vahid aylıq müavinətin verilməsi üçün **280,1 milyon manat**, keçmiş məcburi köçkünlər və onlara bərabər tutulan şəxslər tərəfindən istehlak edilən kommunal xidmətlərin haqqının dövlət büdcəsinin vəsaiti hesabına qarşılınması üçün **19,3 milyon manat**, digər tədbirlər üzrə **11,8 milyon manat** vəsait nəzərdə tutulur.

Əmək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin tabeliyində Dövlət Sosial Müdafiə Fondunun büdcəsinin balanslaşdırılması məqsədilə 2025-ci il dövlət büdcəsindən **1 milyard 600 milyon manat** vəsaitin ayrılması nəzərdə tutulur ki, bu da 2024-cü illə müqayisədə **368 milyon manat** və ya 29,9 faiz çoxdur. Bu vəsaitin Fondun xərclərinin tərkibində xüsusi çəkisi 20,8 faiz təşkil edəcəkdir.

Məişət zorakılığına, insan alverinə, erkən nikaha məruz qalmış şəxslər, sağlamlıq imkanları məhdud olan uşaqlar və onların ailə üzvləri ilə sosial, psixoloji və psixo-pedaqoji işin təşkili və bu qəbildən olan digər tədbirlərin maliyyə təminatı, həmçinin Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsinin uşaq və ailələrə dəstək mərkəzlərinin saxlanılması, eləcə də bir sıra dövlət proqramlarının icrasının təmin edilməsi xərcləri üçün 2025-ci ilin dövlət büdcəsində **7,4 milyon manat** vəsait nəzərdə tutulub.

Əmək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin tabeliyində Sosial Xidmətlər Agentliyi publik hüquqi şəxs tərəfindən həyata keçirilən tədbirlərin, o cümlədən çətin həyat şəraitində olan şəxslərə sosial xidmətin göstərilməsi, xüsusi nəqliyyat vasitəsi almaq üçün tibbi göstərişləri olan əlillərə avtomobil alınması xərclərinin, eləcə də əlilliyi olan şəxslərə, xüsusi qayğıya ehtiyacı olan uşaqlara, həssas əhali qrupuna aid olan şəxslərə qeyri-hökumət təşkilatları tərəfindən sosial-reabilitasiya xidmətlərinin göstərilməsini nəzərdə tutan layihələrin və Agentliyin və onun yerli orqanlarının saxlanılması xərclərinin maliyyələşdirilməsi məqsədilə Əmək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin tabeliyində Sosial Xidmətlər Agentliyi üçün **59,8 milyon manat** vəsait nəzərdə tutulub.

Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin tabeliyində Dövlət Tibbi-Sosial Ekspertiza və Reabilitasiya Agentliyi publik hüquqi şəxs tərəfindən həyata keçirilən tədbirlərin, o cümlədən əliliyi olan şəxslərin sağlamlığının mühafizəsi və tibbi bərpasının təşkili məqsədilə və Agentliyin və onun tabeliyində olan ixtisaslaşdırılmış mərkəzlərin, Ərazi Tibbi-Sosial Ekspert Komissiyalarının, Tibbi Qiymətləndirmə Komissiyalarının, reabilitasiya mərkəzlərinin, reabilitasiya pansionatlarının saxlanması xərclərinin maliyyələşdirilməsi məqsədilə Dövlət Tibbi-Sosial Ekspertiza və Reabilitasiya Agentliyi üçün **38,3 milyon manat** vəsait nəzərdə tutulub.

“Azərbaycan Respublikasının işğaldan azad edilmiş ərazilərinə Böyük Qayıdışa dair I Dövlət Proqramı”na müvafiq olaraq əhalinin yeni yaşayış şəraitinə adaptasiya olunması üçün reintegrasiya tədbirlərinin təşkili, inşa edilmiş evlərə ailələrin köçürülməsi məqsədilə nəzərdə tutulmuş tədbirlərin həyata keçirilməsi üçün Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsinə **13,7 milyon manat** və Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi üzrə **15,1 milyon manat** vəsait proqnozlaşdırılıb.

Paralimpiya idman və Abilimpiya komandalarının təlim-məşq toplantılarının, həmçinin Xüsusi Olimpiya Komitəsinin idman komandalarının müxtəlif idman tədbirlərinin keçirilməsi və həmin idman komandalarının beynəlxalq yarışlarda iştirakı və beynəlxalq idman tədbirlərinə hazırlıq və digər təşkilatı işlərinin maliyyə təminatı üçün **2,4 milyon manat** vəsait proqnozlaşdırılıb.

2025-ci ilin dövlət büdcəsində Elm və Təhsil Nazirliyinin tabeliyində olan uşaq və ailələrə dəstək mərkəzinin fəaliyyəti üçün **0,3 milyon manat** vəsait nəzərdə tutulub.

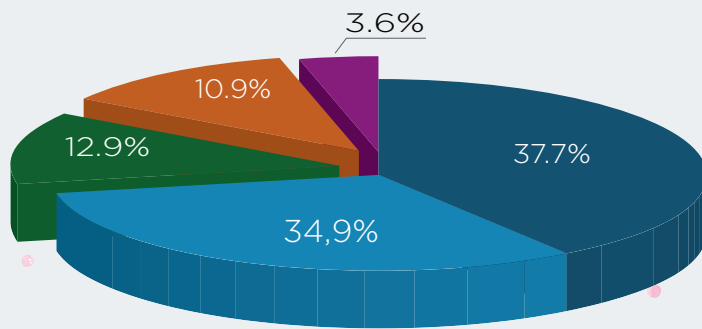

MƏDƏNİYYƏT, İNCƏSƏNƏT, İNFORMASIYA, BƏDƏN TƏRBIYƏSİ...

2025-ci il dövlət büdcəsində mədəniyyət, incəsənət, informasiya, bədən tərbiyəsi, gənclər siyasəti və bu qəbildən olan digər fəaliyyət sahələrinin maliyyələşdirilməsinə nəzərdə tutulan xərclərin dövlət büdcəsi xərclərinin tərkibində xüsusi çəkisi 1,5 faiz olmaqla, **621,8 milyon manat** təşkil edəcəkdir ki, bu da 2024-cü illə müqayisədə **46,2 milyon manat** və ya 8 faiz çoxdur.

Bu sahə üzrə xərclərin bölgüsü aşağıdakı kimidir:

- Mədəniyyət və incəsənət sahəsində fəaliyyət (kitabxanalar, muzeylər, qoruqlar, mədəniyyət sarayları, evləri, mərkəzləri, teatrlar, musiqi kollektivlərinin saxlanması) - **234,6 milyon manat**;
- Televiziya, radio və nəşriyyat xərcləri - **67,7 milyon manat**;
- Bədən tərbiyəsi və gənclər siyasəti tədbirlərinin maliyyələşdirilməsi - **80 milyon manat**;
- Yaradıcı ittifaqlar, cəmiyyətlər, siyasi partiyalar, diaspora və dini tədbirlərlə bağlı digər xərclər - **22,1 milyon manat**;
- Bu sahələrdə digər müəssisə və tədbirlərlə bağlı xərclərin maliyyələşdirilməsi - **217,4 milyon manat**.

“Azərbaycan Respublikasının 2022-2026-cı illərdə sosial-iqtisadi inkişaf Strategiyası”nın Tədbirlər Planında mədəniyyət sahəsi üçün müəyyən edilmiş Mədəniyyət və Yaradıcı Sənayelərin dinamik inkişafının təmin edilməsi, mədəni və yaradıcı cəmiyyətin inkişafının təşviq edilməsi, ümumilikdə 2 fəaliyyət istiqaməti üzrə 7 tədbirin 2025-ci ildə həyata keçirilməsi ilə bağlı xərclər **8,9 milyon manat olacaq.**

Azərbaycan Respublikasının xarici ölkələrdə fəaliyyət göstərən mədəniyyət mərkəzlərinin saxlanılmasına **9,4 milyon manat** ayrılacaq. Ölkədə fəaliyyət göstərən Heydər Əliyev mərkəzlərinin, tarix-diyarşünaslıq muzeylərinin və digər mədəniyyət müəssisələrinin saxlanılması üçün **44 milyon manat** nəzərdə tutulub.

Kütləvi informasiya vasitələrinin, o cümlədən “Azərbaycan Televiziya və Radio Verilişləri” QSC-nin, İctimai Televiziya və Radio Yayımları Şirkətinin, “Mir” Dövlətlərarası Teleradio Şirkəti Azərbaycan Milli Nümayəndəliyinin fəaliyyətinin təmin olunması məqsədilə **65,1 milyon manat** maliyyə yardımı (subsidiya) nəzərdə tutulub.

2025-ci ilin xərclərində Azərbaycan Respublikasının Kino Agentliyi publik hüquqi şəxs üçün **8,5 milyon manat**, o cümlədən Azərbaycan kinosunun davamlı inkişafının təmin edilməsi üzrə dövlət sifarişlərinin yerinə yetirilməsi ilə bağlı xərclər üçün **7,1 milyon manat** vəsait proqnozlaşdırılıb.